

Հրատ. Ե. Մարգարյանի

ՇԱՆՏԱԺԻՄՏՆԻՐԸ

ՈՒ

ԳԵՈՒՐԻՔ ԱՂԵՆ

Թարգմ. վրաց.

Ս. ՉՈՐԱՆԻՆՔԵԱՆՅԻ

ՀԵՐ

Ե. Ի. Դ. Ի. Բ.

Երևանի համալսարանի շենքում, 2-րդ հ. Բ. Պ. Կաթարյանի

1908

899.962.1

Ծ-30

8.062.1

6-30

ՇԱՆՏԱԺԻՍՏՆԵՐԸ

ՈՒ

ԳԻՈՒՐԳ ԱՂԻՆ

I

Իբրա գութնից չէ հեռանում,
Մուղայթ է Գէութը աղէն...
Վունց էլ շատ հարստութիւն ունի,
Կայ էլի... իրա համա...
Իրիք վութիւն աէր է,
Աստուծ տալիս է, ուրիշ ի՞նչ է ուզում...
Կնիկ ունի գուշմի գութեկան,
Փափուկ վունցուր բամբակ...

II

Մէ ջէր միր Գէութը աղէն,
Նստած էր իր գութնի առջիւ,

13.07.2013

74.742

— 4 —

Խուրը մտածմանը մէջ ընկած,
Վայ էր տալիս քաղաքի վայ ու վազլախին:
Ամեն բանին միղաղըրում էր,
Խան Աղամին, խան Եւային:
— «Տօ, — ասում է Գէուրը աղէն, —
Էլ վունչիչ չիմ հասկանում,
Ինչ անողիք քաղաք է,
Վունց կարգ կայ, վունց էլ կանոն:
Երկու շահու համա մալ գ ին սպանում,
Մէ ստաքան արաղի՝ հաւատ ին ծախում,
Սուան ու դուրթին չին հաւտում,
Ամինքի բիրանը բուրդ ին կոխում:
Հաղար հաւտի մարդ լուս ընկաւ,
Շանտաժիստ ու մանտաժիստ,
Տերօրիստ ու մերօրիստ,
Խանջալիստ ու մանջալիստ:
Ամինքին էլ նամակ ին դրում,
«Պատրաստիր փուղիրը,
Թէ չիս ուզում հանինք հողիդ:
Վայ, էս էլ խաթա է...
Ախալը ինձ բան իս պահ տվի
Մտը քրտինքով աշխատիմ,
Գիշիր ու ցերիկ հողիս հանիմ.
Իս ո գում էի վիրջը մէ բան,

— 5 —

Ուրախանայի ու քէփ անէի, —
Ձին դադար տալիս հանում ին հողիս
Նամակներ ին գրում ծարա-մարա...
Ձէ, ջէր իմ գլխին չէ պատահել
Վունց նամակ, վունց փստան.
Մէ լաւ «շտուկա» սարքեցի, —
Խիլքով իմ շատից-շատ...
Իբ վուր տեհա շատ շխիւրացաւ,
Թալանները ու մալանները
Իս ուրիշների նման չարի
Փարթի-փուրթի դաղրեճա, —
Ինչ վուր հաղիս սուփթա ունէի,
Կամ թագա, կամ թանգաղին, —
Հանեցի ու հագա՝
Պատռած-պատռուրած շուրիրը...
Հիմա էրէսըս չիմ վիր անում,
Գլուխս չիմ խուզում, վունց էլ ծիծաղում,
Մտիկ ին անում, խղճում ին, —
«Դա մէ խիղճ մարդ է»,
Հալբաթ էտէնց էլ մտածում ին...
Ինչ գօզրա ունիմ, վան ինչ գօզրա:

59097-66

III

Մէկ էլ տեսա ինչ վուր տղայ
Գէուրը աղին նամակ է տալիս,
— «Համեցէք ձեզ ին ղրգի» ասում,
Ու ինքը նրանից հիռանում:
Գէուրը աղին էլդա ղիբաւ,
Գէուրը աղէն շշկւում է,
Բաց է անում նամակը տեսնում է փեշատը
Սիրտը գնում է Գէուրը աղի,
Տիղն ու տիղը ձգւում է:
Դախլգարը սառը ջուր է ածում,
Գէուրը աղէն ուշկի է գալի.
— «Վահ, էս ինչ պատահից...
Ասում է միր Գէուրը աղէն,—
Դախլգար ջան, հոգուտ մատաղ,—
Մէ կարթա էս նամակը.
Տես, ինչ է գրած էս անգիրումը,
Ումից է գրած էտ նամակը...
Դախլգարը առնում է նամակը,
Ու կարթում թագա խաբար.
«Գէուրը աղա, միր նամակը
Անմիղ բան չգիրդենաս
Ու միր առչիւ սկուպօյութին չանիս

Թէ չիս ուզում կատլէտի նման ջարդիս:
«Ջուսլիս-բիօլիցիօնիսներ»
Քառասուն թուման, պատրաստիր,
Թէ վուր հակառակն իս ասել,
Օ՛, իժում ինչ օրը կուննգնիս:
Կնգանտ կուանցկացնինք տաք շամփուրին,
Քու տղին էլ կու կտրինք հատ անգաձը,
Թէ խիլք ունիս աղատի ղլուխդ,
Թէ չէ մէ օյին կուգանք, միր արիւր:
Ով վուր քիզ նամակ բերի,
Կարիք չունենաս հարց ու փութին,
Թէ չէ սիւ օրը կու կանգնացնինք քիզ,
Էլի կօսինք միր արիւր...
Դուքնիդ կողքին վուր տրուբա կայ,
Էնդի կուգնիս միզ համա փուղ
Վաղա ինք տալիս էրկու օր—լաւ գիղացիր
Միր ձիւրին է քու հոգին...

IV

Գէուրը աղի սիրտը նուրմէկանց
Շուր ու մուռ է գալի,
Դախլգարը սառը ջուր է ածում
Ու զլխին պտուտ գալի:

«Վայ իմ գլխին, վայ իմ գլխին», —
 Գէուրը աղէն արատասունք է թափում
 Ու գէգնի վրայ ընկած թռչկոտում,
 Հէնց գիդենաս փորցում է իր գուռը:
 Մէ բաշ կանգնում է վուտի վրայ
 Ու գծի նման բղբղում,
 Եակոբ ջան, անգաճ արա, —
 Ասում է նա դախլարին, —
 Ինչ ին գրում... վուրդի գրէք...
 Տրուրի մէջը... անդիր ֆան...
 Ինչ անգալ խալիս ին,
 Էլ ուրիշ տիղ չգտան:
 Տրուրի մէջը վուր փուղ դնիմ
 Գանա խիլքիս քամի է փչի...
 Տօ զուռումասղ մէկ էլ կուտենինք,
 Վուր մէ մինձ սելաւ
 Էտ խօմ տարաւ իմ փուղս,
 Դառը-քրտինքով աշխատանքս:
 Մէ լաւ «փօկուզ» կու սարքիմ, —
 Եակօբ ջան, տուր մէջկը,
 Դուն էս իմ բարիկամը.
 Չուրս օրից հէգնեն, դուն խօմ գիդիս,
 Սիդնախ իմ գնալու
 Ամին բանը լաւ կուգնա,

Թէ վուր դուն տուր օգնութիւն:
 Արի տրուրէն դեվիր բերինք...
 Էս նամակ գրուղներին,
 Ճամբէն խառնինք ու շշկացնինք,
 Կու տենին տրուրէն դեվիր բերած,
 Ու նրանք կու ննգնին փրբրի մէջը
 Ու էտ վուխտը իմ ձին
 Ինձ Սիդնախի կուռը կու թոցնի,
 Մէ էրկու ամիս էնդի կու ֆամ,
 Տնիր ունիմ ծախիլու:
 Եակոբ ջան դուն էստի ֆայ,
 Ու էստէղարէնք մտիկ արա,
 Այ, իմ խելօք խրատները,
 Նիսիա վունց մէկին չտաս,
 Թէ չէ վուրթի, անգաճ արա,
 Թէ չէ ջալդով կօտը կուգցիս:
 Օրը հարուր մարդ է գալի
 Ողորմութիւն ուղելու,
 Թէ վուր չտաս, էրիսը կու դնջրտի.
 Խալիսը դառիլ ին արջ ու գիլ.
 Ում վուր, վուրթի, տենար, վուր
 Շատ նեղութիւնի մէջ է,
 Շատ չէ, վիկալ ու
 Բիշ բանով օգնութիւն արա.

Մէ քանիսին վուր օմքին միոնում է,
Թաղելու փուղ չունին,
Օմքին նրանց բարիկամ
Աղլուղ ունի կապած,
Ման է ածում փուղ հաւաքելու...
Ինչ անինք... անդիր մեռիլ է,
Վուր թաղինք, իմ Եակոբ,
Դա միր մինձ պարտքն է.
Մեռիլի համա փուղ մէ խնայի,
Սաղերի համա էլ ինչ ասիմ
Վիրջին խուսկա կօսիմ,
Թէ ախպիր իս միտլտ պահի.
Թէ վուր թէաորի բիւթ բերին,
Ասա հարկավուր չէ, մինք շատ ունինք,
Հօրէն ստաքանր դրած է շկափումը
Լիքն է բիւթնիրով, —
«Վիկալ», «վիկալ»
Դիւխս կու կանգնէին թրիւներով.
Էս ստուղենտի օգտին է,
Էս խիղճ օջախի,
Էս պարտի, էս փստանի,
Չանլիս տանում էին ամեն օր...
Գնում էր իմ փուղիրը...
Չուտի-գուրով, մէկ ինձ ասա,

Կու ծախէին մանթա բանիր.
Էն փուղիրով, թուրմէ, Եակոբ,
Քէփ ին անում գիշիր-ցերիկ...
Իս վուր իմացա. վունց մէ բիւթ
Էլ չվիկալա վունց մի օր,
Արի սպանի, էլ չիմ վիկալի,
Ախպիր ձիոն իմ վիկալի...
Թէ Աստուձ կու սրիրս, Եակոբ Չան,
Դուն էլ ինձ պիս ժաժ արի,
Էտ տեսակ աւագակներուն
Գնա դանդրատոմար հուպ տուր.
Թէ չէ ու գնա տիս,
«Բլադարօգնի կլինտօ» Սէրգօն
Ինչ վուր նա քիզ կու խրատի,
Նրա ասած խուսկիրը,
Մտկումդ կու պահիս.
Նա էլ ունի էրկու ստաքան
Բիւթնիրով տոզացրած,
Դիվիր կու բերի.
Ու ինք իրան կու ծիծաղի:
Ասա, վուրթի, դայիմ պահի,
Վիրջը մէ տիզ պէտք կուզայ...
Աբա, ուրիշ էլ ի՞նչ ասիմ.
Դուն գիդիս քու տղամարթուրթինը,

Աստուծ ըլի քու քոմակը,
Ու չկուրչի միւր աղ ու հացը:

V

Մէկիլ օրը շանտածիստը

Տըուբի կուխքով անցկացաւ,
Տեհնում է տըուբէն էլ չկայ,
Աչքիրը դիւ ու դին է գցում ծաքա-մարա:
Սրտումն ասից «դօշաղ տղայ».
Գէուրը աղէն սատանութին է անում.
Համա շանտածիստի սատանութինը իփրօէ.
Նեքսիւ գնաց ու Գէուրը աղին
Զիւր տւից մարթավարի.
Ասից փուղ ինք ուզում մինք քիզանից
Քու փօկուզնիրը չի անցկենա...
Հանի շուա փուղիրը—
Թէ չիւ ուզում տիղդ ու տիղդ
Հանինք բու հողին.
Գէուրը աղէն պատասխանում է.
Քու հուրն ուզուրմի,
Զխիւս դիփ մէ բաշ
Իմ ունիցած հարստութիւնը:
Իրիք վուրթու տէրիմ.

Ինչով իս պիտի սլահիմ.
Ինչ վուր ուզումիս էն վուր տամ.
Լաւն էնէ էսաէղէվէտ մեռնիմ:
Արի իս ու դուն դինջ խօսինք,
Առուտուր անինք ու բարչինք.
Փուղ կու տամ ու ճամբու կուզցիմ
Առօք-փառօք կու զնաս:

Շանսածիսը

Ի՞նչիս տալի. ասա շուա:

Գէուր արէն

Վիրջիլ խուսկը, ի՞նչիս ուզում:

Շանսածիսը

Քսան թուման:

Գէուր արէն

է, ի՞նչիս ասում.

Փուղիրը բուշումն իմ գալի:

Շանսաժիսք

Տասն ըլի. եարողը պակսից
Ու միւր արիւր փուղ է հարկաւոր:

Գէուրք աղէն

Հինգ մանիթ վուր տամ,
Իս գիղիմ, վուր զարար չիս անի:

Շանսաժիսք

Էնքան մայինց տուր,
Վուր հէրիք անի մէ մաուղէրին.
Հիւր օխնած, մինք վուր չինք,
Դուն կուտայր դուշմին ջուղար:

Գէուրք աղէն

Օխտը մանէթից աւել չիմ կանա տայ,
Թէ վուր գիղենամ պիտի խեխտին:

Շանսաժիսք

Ինչ անիմ, տուր, օխան էլ իս սննիմ

Մէ մաուղէր խօմ կուտանիմ:

Օխտը մանէթով հեռացրուց
Գէուրք աղէն շանսաժիստին,
Իստակ կովոյններուն խայտառակիչ
Պօղկեցին ու ժուլիկին...

<< Ազգային գրադարան

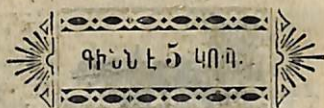

NL0376715

ԻՄ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

- 1) Ղաչաղ Արսէն, գրամա 3 գործ. 20 կ.
- 2) Շակսաժիսները ու Վեուրֆ աղէն 5 կ.

ԳԻՄՆԷԼԻ ԹԻՓԼԻՍԻ . . . . .
 . . . . . ԲՈՒՈՐ ԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐԻՆ

Գումարով գնողներին 20% զեղջ. ցան-
 կացողները գիմեն հրատարակողին՝ Թիֆ-
 լիս, տպարան «Հերմէս» Յ. Սարգսեանին
 կամ «Փարոս» Ն. Մատիսեանի գրախա-
 նութ, ուր վաճառում է նաեւ «Ղաչաղ
 Արսէն» պիէսանո

